

ကညီဂွာဝိခွဲးယာ်ကရူာ်

မာ်နီၣ်မာ်ယါတၢ်မာ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးပုၤဂွာဝိခွဲးယာ်လၢကီၢ်ပယီၤခိၣ်န့ၣ်သဝီပုၤ

တၢ်ကစီၣ်အဖုၣ်

လါမ့ၤ ၁၄သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်-21-3-NB1

တၢ်လီၤပျံၤလီၤဘၣ်ယိၣ်သတူၢ်ကလၢ်း: ပယီၤသုးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်
မၤသံသဝီဖိ အစ့ၤကတၢၢ် ၁၆ ဂၤ, နုးယုၢ်မှံးဟးဖျိး ပုၤလၢအကထံ ဖဲမုၢ်တြီၢ်
ဒီးချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်အပူၤ (လါမးရှး ၂၀၂၁န့ၣ်)

တၢ်ဂီၤတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒီးအီၤဖဲ လါအုၤဖြၢၣ် ၉သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်, န့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ, မုၢ်က့ကရူာ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤဟံးဖျါဝဲ
လီၢ်ကဝီၤတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျါၣ်လၢ အဟးဂီၤကွံာ်ခိၣ်ဖျါ ပယီၤသုးအကဘီယုၤ ခးလီၤတၢ်အယိၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- Asian Forum for
Human Rights and Development)

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် အတၢ်မၤနီၣ်မၤယါဟံၣ်ဖျါဝဲလၢ လါဖျါတြုၤအါရံၤ ၁သီ, ၂၀၂၁နံၣ် ပယီၤသုးဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိ တၢ်ကမိၤ¹ဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်လၢ ကညီၣ်ဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျါသုးမ့ၢ်ဒိၣ် (KNLA) ဒီးပယီၤသုးအဘၢၣ်စၢၤအါထီၣ် ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီၣ်ဒုးလိာ်သးဒီးတၢ်ဒုးထီၣ်ဒါဆၢက့ၤတၢ်ခံမၤလၢဟံၣ် ဖဲအါထီၣ်ဝဲလၢ KHRG ဟူးဂဲၤဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ, လီၤ ဆီၣ်တၢ်ဖဲချၢၣ်လွံၣ်ထုၣ်, မ့ၢ်တြီၢ်ဒီးန့ၣ်ထုၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်အပူၤ, ဒီးမ့ၢ်တၢ်မၤကမၢ်ဝဲ ထံကီၢ်ဒီဘုၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအ တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ (NCA), အဆၢဖိ ၅(က) လၢအတြီၢ်ဝဲပုၤဆဲးလီၤစုမ့ၢ်ကျၢၢ်တဖၣ် တဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်စုကဝဲၤတၢ်ထီၣ် ဒုးလိာ်သးလၢ တၢ်မၤတၢ်ပတုၣ်တၢ်ခးအဟီၣ်ကဝီၤအပူၤဘၣ်.

ဖဲလါမးရှး ၂၇သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်, KNLA သုးက့ ၅ လဲၤထီၣ်ဒုးဝဲ ပယီၤသုးခိၣ်ချ့သုးရၢၣ်နီၣ်ဂံၢ် (၃၄၉) အသုးကလၢ ဖဲ ယိၣ်လိာ်ကျိထံကၢၢ်နံၤ, ဖဲသံမ့ၢ်ထုၣ်, ဘူးဒီးမဲာ်န့ၣ်ထုၣ်သဝီ, ပါဟဲးကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢအပူၤ ဒီးန့ၣ်အူကွံာ်ဝဲသုးခိး တၢ်အဒဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ^၃. ပယီၤသုးဖိသံကွံာ်ဝဲ ၁၀ ဂၤဖဲတၢ်ထီၣ်ဒုးအဆၢကတီၢ်, ဒီး KNLA ဖိၣ်န့ၢ်အီၤအစ့ၤကတၢၢ် ယိး ဂၤန့ၣ်လီၤ. KNLA အသုးဖိ သံဝဲတဂၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ^၄.

လီၤကံၤဒ်သိးပယီၤသုး မၤဆၢကဒါက့ၤတၢ်ထီၣ်ဒုးအံၤခိဖျါ ဖဲခးလီၤစုကဝဲၤလၢ သုးကဘီယူၤတဖၣ် လၢ KNLA အိၣ်အ လီၤ, ဒီးကမ့ၢ်အိၣ်အလီၢ်ဖဲ မ့ၢ်တြီၢ်ဒီးချၢၣ်လွံၣ်ထုၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်အပူၤ စးထီၣ်လၢလါမးရှး ၂၇သီတုၤ ၃၀သီန့ၣ်လီၤ. တၢ် အံၤမၤသံဝဲကမ့ၢ်အစ့ၤကတၢၢ် ၁၆ ဂၤဒီးမၤဘၣ်ဒိဝဲပုၤ ၂၅ ဂၤန့ၣ်လီၤ^၅ တချုးလၢသုးကဘီယူၤဟဲးခးလီၤတၢ်ဒီးဘၣ်

¹ ဖဲလါဖျါတြုၤအါရံၤ ၁သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်, ကီၢ်ပယီၤသုးမ့ၢ်ဒိၣ် ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွံာ် NLD ပဒိၣ်အလီၢ်အလၢလၢကမ့ၢ်ယုထၢဟံၣ်ပနီၣ်တုၢ်လံ အီၤတဖုအစုပူၤန့ၣ်လီၤ. သုးမ့ၢ်ဒိၣ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲလၢ ကဟတၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတနံၣ်အတီၢ်ပူၤဒီး ဟ့ၣ်လီၤဝဲတၢ်စိကမိၤဆူ ကီၢ်ပယီၤသုးမ့ၢ်ဒိၣ် အသုးရိၢ်မဲခိၣ်ကျၢၢ် မ့ၢ်အီၤလဲၤအစုပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အုၣ်သးလၢ တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၢ် ဘၣ်ယးသဲးတၢ်လီၤတၢ်ဝဲအဂ့ၢ် တအိၣ်ဘၣ်အဖိခိၣ်, ကီၢ်ပယီၤသုးမ့ၢ်ဒိၣ် မၤဟးဂီၤကွံာ်ဝဲ NLD ပဒိၣ်အတၢ်မၤနၢၤလၢ လါနီၣ်ဝဲဘၢၣ် ၂၀၂၁နံၣ် ထံကီၢ်ဒီဘုၣ်တၢ်ယုထၢအပူၤ ဒီးဟံၣ်ဖျါဝဲလၢအ ကရဲၣ်ကျဲၤက့ၤတၢ်ယုထၢအသီတဘျီဖဲအတၢ်ပၤဂီၢ်အူဝံၤအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. သုးဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤကဲထီၣ်အသးဖဲ တချုးမ့ၢ်နံၤ တနံၤလၢ တၢ်ကတၢ်ဟံၣ်ကျၢၤက့ၤ ကီၢ်ပယီၤအဘျီၣ်ဒိၣ်ကရၢဖိတဖၣ် လၢတၢ်ယုထၢတုၢ်အီၤဖဲ ၂၀၂၁နံၣ်တၢ်ယုထၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ခိၣ် အူဝဲမ့ၢ်ဒီး ထံကီၢ်ပုၤဟ့ၣ်ကုၣ်တၢ် အီၤစါစုၣ်ကွံာ် လၢတၢ်ယုထၢထီၣ်တုၢ်အီၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဒုးယၢ်အဝဲသ့ၣ် ယုာ်ဒီးကိတီၢ်ခိၣ်ကျၢၢ်ဒီး အခၢၣ်စးတဖၣ်, ဒီးဘျီၣ်ဒိၣ်ကရၢဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

² မ့ၢ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ် ကွၢ်ဘၣ်ဖဲ KHRG “[An End to Peace Efforts: Recent fighting in Doo Tha Htoo District between the KNLA and the Tatmadaw following the 2021 Myanmar military coup \(March and April 2021\)](#)”, လါမ့ၢ် ၂၀၂၁နံၣ်.

³ “[KNU seizes control of Tatmadaw base in Kayin state](#)”, Myanmar Now, လါမးရှး ၂၀၂၁နံၣ်.

⁴ “[Myanmar airstrikes cause thousands to flee across Thailand border](#)”, The Guardian, လါမးရှး ၂၀၂၁နံၣ်.

⁵ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ဟံၣ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အီၤဖဲ လါမးရှး ဒီးလါအ့ၢ်ဖြၢၣ် ၂၀၂၁နံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆုၤဟ့ၣ် ထီၣ်အီၤလၢ လီၢ်ကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲမ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်ဒီး ချၢၣ်လွံၣ်ထုၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် KHRG လၢကမၤ နီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတုၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲၤလီၤတၢ်လီၤ ဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤလၢအဝဲနီၢ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကွဲးရဲပုၤအါထီၣ်အီၤဖဲ ပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

န့ၣ် အါတက့ၢ်ပယီၤသး အဒရီ (Drones) ဧိး ဖဲလံၤခိပထၢၣ်တဖၣ်ဖဲယူၤဆုၣ်ကွၢ်ဆိတၢ်လီၢ်န့ၣ်လီၤ. သးကဘီယူၤကွံာ် လီၤမ့ၣ်ပိၢ်တဖၣ်အယံ ဣသဝီဖိအစ့ၤကတၢၢ် ၁၅,၀၀၀ ဂၤဘၣ်ယုၢ်မ့ၢ်ဖျိးကွံာ်ဧိး အါတက့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ခူသ့ၣ် ဧိးဝဲလၢပုၤလၢ်ကျါဧိး လိၣ်ဘၣ်ဝဲပုၤဂီၢ်တၢ်မၤဂ့ၤမၤစၢၤဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

က. ဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ်

သးကဘီယူၤခးလီၤတၢ်

ဖဲလါမးရှး ၂၇သီတုၤ ၂၈သီ, ၂၀၂၁န့ၣ် မုၢ်နၢၤခိန့ၣ် ပယီၤသးကဘီယူၤကွဲး (Jet) ကွံာ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်ဖဲ ဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ (ဒုၣ်ဘူးနီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်သဝီတဖျၢၣ်လၢအစိၤစ့ၤဒီးကီၢ်ကွီၣ်တဲၣ်အကီၢ်ဆၢ (၇) မံးလၢ, ဧိးမုၢ်ဝဲ KNLA သးက့-၅ အဝဲလီၢ် ခိၣ်သ့ၣ်အလီၢ်), ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. တချူးတၢ်ကဲထီၣ်အသးဒီးဘၣ် စ့ၤန့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပုၤ, ဖဲဟါခိ ၃ န့ၣ် ရံၣ်တုၤ ၄ န့ၣ်ရံၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်, လီၢ်ကဝီၤကညီၣ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤထံၣ်ဝဲ သးကဘီယူၤကွဲး ယံာ်ဘုၣ်ယူၤဝဲဝဲလံာ်ဝဲ လၢဟီၣ်ကဝီၤအဖိခိၣ်-တယၢ်ဝဲလၢအမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါဆိတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲန့ၣ်လီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ, အဝဲတဲဘၣ် KHRG လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် သးကဘီယူၤကွဲးအဂၤလၢ အဆုၣ်ကွၢ်ဟီၣ်ကဝီၤအံၤကအိၣ်ဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. “ယဆိကမိၣ်လၢ သးကဘီ ယူၤ ဖဲယူၤကအိၣ်တဘျူးဘုၣ်ညါ မ့ၢ်လၢယန့ၣ်ဟူၤအကလုၢ်သီၣ်ဖးဒိၣ်ညါ. ကဘီယူၤတဖၣ်န့ၣ် ဟးယူၤဝဲဝဲလံာ်ဝဲဖဲပဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ.”

ဖဲလါမးရှး ၂၇သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်, သးကဘီယူၤကွဲး (Jet) ခံဘုၣ်ဖဲခးလီၤတၢ်အဆိကတၢၢ်တဘျီစးထီၣ်ဝဲဖဲမုၢ်နၢၤခိ ၇း၄၅န့ၣ် ရံၣ်ဧိး ကတၢၢ်ဝဲဖဲမုၢ်နၢၤခိ ၉ န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါမးရှး ၂၈သီ, မုၢ်ဂီၤခိ ၁၂း၄၅ န့ၣ်ရံၣ်န့ၣ်, သးကဘီယူၤကွဲးအဂၤခံ ဘုၣ်ဖဲဧိး ကွံာ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤအံၤတဘျီကဒီးန့ၣ်လီၤ. သးကဘီယူၤခးလီၤတၢ်အံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သံတၢ်ပုၤ တၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢကမျၢၢ်တဖၣ်အကျါ, ပၣ်ယုၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ် ဒီးမၤဟးဂီၤစ့ၢ်ကီးဝဲတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်အါဖျၢၣ်လၢ ပုက့ ကရူၢ်အပုၤ, ယုၢ်ဒီး ကညီၣ်ကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲကျါ (KECD) နီၣ်ဂံၢ် (၁) ဒုၣ်ဘူးနီၣ်တီၤထီၣ်ကွီၣ် ဖဲဒုၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ ဧိးသဝီဖိ အဟံၣ် ၁၂ ဖျၢၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအပုၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဒိန့ၣ်အီၤဖဲ လါအုၤဖြူ ၁၀သီ, ၂၀၂၁ န့ၣ်, ဖဲဒုၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ, ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်

ကီၢ်ရၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟံၣ်ဖျါဝဲ KECD န့ၣ်ဘူးနီၣ်တီၤထီၣ်ကို လၢအဘၣ်တၢ်မၤဟးဂီၤအီၤခိဖျိ ပယီၤသးကဘီၣ်ယူၤဟဲခး လီၤတၢ်ဖဲ လါမးရှး ၂၈သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်စ့ၤဖျါၣ် လၢအအိၣ်ဘူးဖဲန့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိး ဘၣ်ဒိဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကိုအံၤဘၣ်တၢ်ဘိုထီၣ်အီၤအသီဒီးဒီး တၢ်အိးထီၣ်အီၤဖဲ ၂၀၁၇ န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လါအ့ၣ်ဖြၣ် ၈သီ, ၂၀၂၁ န့ၣ်, ဖဲဒုၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ, ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤ ဟံၣ်ဖျါဝဲ တၢ်ဟးဂူၢ်ဟးဂီၤတဖၣ်လၢအကဲထီၣ်ခိဖျိ သးကဘီၣ်ယူၤခးလီၤတၢ်ဖဲ လါမးရှး ၂၇သီ, ၂၀၂၁န့ၣ် အနံၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အီၤဖဲ လါအ့ၣ်ဖြၣ် ၉သီ, ၂၀၂၁န့ၣ် ဖဲဒုၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ, ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤ အံၤဟံၣ်ဖျါဝဲ မ့ၣ်ပိၢ်အက့အခိတဖၣ်လၢ ပယီၤသးကဘီၣ်ယူၤကွဲးကွဲးလီၤဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- Asian Forum for

Human Rights and Development)

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖီလၢအံၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ကမုၢ်လၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးဘၣ်သံဘၣ်ပှၢ် ဖဲသုးကဘီယူၤဖဲလၢတၢ်လၢ န့ၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအခိၣ်ထံးတဘျီ (ဖဲ လၢမးရှး ၂၇သီအနၤ တုၤလၢ ၂၈သီ, ၂၀၂၁နီၣ်န့ၣ်လီၤ).^၆

ပှၢ်နီၣ်ဒိၣ်တဖၣ်

- ၁. နီၣ်က---, ၅၈နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၂. နီၣ်ခ---, ၂၅နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၃. စီၤယ---, ၄၇နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၄. စီၤင---, ၃၇နီၣ်, ဘၣ်ဒိနးနးကလဲၣ် (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၅. စီၤစ---, ၁၈နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၆. နီၣ်ဆ---, ၁၈နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၇. စီၤကံၤဒိၣ်, ၅၂နီၣ်, သံ (ကျိၣ်ဘီထၣ်သဝီ)
- ၈. စီၤရှ, ၃၅နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဖ---သဝီ)

ဖိသၣ်တဖၣ်

- ၉. နီၣ်ဂ---, ၁၂နီၣ်, ဘၣ်ဒိ (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ)
- ၁၀. စီၤတၢ်ဘျးစိ, ၈နီၣ်, သံ (လၢဂီၢ်သဝီ)
- ၁၁. တသ့ၣ်ညါအမံၤ, ၂နီၣ်, သံ (ယွၤရူၤပၤၤခိၣ်သဝီ)

ပယီၤသုးကဘီယူၤတဖၣ် ကွံၣ်လီၤဒီးဝဲမ့ၣ်ပိၢ်ဆူဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤကွံၣ်ကွံၣ်ဖဲ လၢမးရှး ၂၈သီတုၤ လၢမးရှး ၂၉သီအတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ်လၢခူပူၤ, တ့မ့ၢ်ဒၤ, ပါဖဲကရူၢ်တဖၣ် ထံၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲပယီၤသုးကဘီယူၤကွဲး ယူၤဝုၤဝီၤလၢသဝီဖိအဖီခိၣ် ဖဲမုၢ်နၤခိၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. KHRG ပှၢ်မၤနီၣ်မၤပၤၤတၢ်ကစီၣ်တဂၤတဲဝဲလၢ, “ပယီၤသုးကဘီယူၤတၢ်လၢကျိၣ်ဖိတဖၣ်စ့ၢ်ကိး (ကဘီယူၤတဖၣ်ဒီးဝဲမ့ၣ်ပိၢ်ဆူဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ), ဘၣ်ဆၣ်ဟံၣ်ကစၢ်အမံၤန့ၣ် တၢ်တသ့ၣ်ညါအီၤလီၤတၢ်ဘၣ်”.

ဖဲလၢမးရှး ၂၈သီ, ၂၀၂၁နီၣ်, မုၢ်နၤခိၣ် ၁၁:၄၅ နၣ်ရံၣ်န့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယူၤကွဲးတဖၣ် ကွံၣ်လီၤဝဲမ့ၣ်ပိၢ်အါဖျၢၣ် လၢဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤသဝီတဖၣ်အပူၤ, တၢ်အံၤမၤဘၣ်ဒိဝဲသဝီဖိ သၢဂၤ-စီၤည---, ၆၅နီၣ် (ဒ့ၣ်ဘူးနီၣ်သဝီ), စီၤတ---, ၅၈နီၣ် (ယွၤရူၤပၤၤခိၣ်သဝီ), ဒီးဖိသၣ်တဂၤ (တသ့ၣ်ညါအမံၤ, သးနီၣ်ဒီးသဝီဘၣ်) န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ်, ဟံၣ်ဟးဂီၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲခဲဖျၢၣ်ဖဲကဘီယူၤလၢတၢ်အခါန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဟးဂီၢ်အကျါတဖျၢၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲစီၤထ---အဟံၣ်, လၢအအိၣ်ဖဲ ထံၣ်စ့ၢ်နံၤသဝီန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်အဂၤတဖျၢၣ်မ့ၢ်ဝဲ စီၤဒ---အဟံၣ်, လၢအအိၣ်ဖဲ သ့ၣ်ယးထၣ်သဝီန့ၣ်လီၤ. စီၤဒ---

⁶ Free Burma Rangers, “[THREE DEAD AND EIGHT WOUNDED AS BURMA ARMY EXPANDS AIR ATTACK TO NORTHERN KAREN STATE](#)”, လၢမးရှး ၂၀၂၁နီၣ်.

-အတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲ ယုၣ်ဒီးဟံၣ်ဃီတၢ်ပီးတၢ်လီၤ, ကဟၣ်ထူစံာ်, ကဟၣ်ဂံာ်ဘုဒီး ကဟၣ်ဆးတၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤဖဲ လါအုၣ်ဖြၢၣ် ၁၉သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်အံၤဖဲ သ့ၣ် ယးထၣ်သဝီ, ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤဟံၣ်ဖျါဝဲသဝီဖိအဟံၣ်ဒီး တၢ်ပီးတၢ်လီၤတဖၣ်ဘၣ် ဟးဂီၤ ကွံာ်လၢဖိဖုကလုၢ် ဒိဖျါလၢပယီၤသုးကဘီယုၤဟဲခးလီၤတၢ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

ဖဲလါမးရှး ၂၉သီ, ဖးဖိမုၢ် ၁ နၣ်ရံၣ်န့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယုၤကွဲးခံဘၣ် ကွံာ်လီၤဝဲမ့ၣ်ပီၢ်ခံဖျါၣ်ဖဲ KECD စၢၤသ့ၣ်သီကွီ, ဟံထံပၤခိၣ်သဝီ, ပုက့ကရူၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးတဘျီအံၤအယုၤ ပုၤဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတအိၣ်ဝဲဘၣ်.

တၢ်ယုၢ်မ့ၣ်ဟးဖျါ:

ပယီၤသုးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်အယီၤ သဝီဖိ ၂,၄၉၀ ဂၤလၢ သဝီ ၁၅ ဖျါၣ်ဖဲ ပုက့ကရူၢ်အယုၤ ဘၣ်ယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒီး အိၣ် ကဒုဝဲတစိၢ်တလီၢ်ဖဲ လီၢ်ကဝီၤပုၢ်လၢကျါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ယုၢ်စိၢ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤပီးလီၤဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိတချုးနီ တမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲကဒီးတနံၤမုၢ်ဆၣ်ထီၣ်ဂီၤခိန့ၣ် သဝီဖိတနီၤဟဲက့ၤဟံးန့ၣ်ရုၤသ့ၣ်က့ၤဟုသးလၢသဝီပုၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်လၢအဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးဖဲ ကဘီယုၤခးလီၤတၢ်လၢဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်န့ၣ် တဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဆုၣ် အိၣ်ချ့အတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲမုၢ်မုၢ်နီၢ်နီၢ် ဖဲတၢ်ယုၢ်အိၣ်ကမ့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်ဘၣ်. ဖဲလါမးရှး ၃၀သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်တ

နီၤ တၢ်ဆှၢအိၤဆူကီၢ်ကွီၣ်တဲၣ်တကပၤ လၢတၢ်ကူစၢယါဘျါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. (အဝဲသ့ၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ပွဲၤၤန့ၣ် KHRG တဒီးန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်ဘၣ်)

KHRG ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤဖဲ လါအုၣ်ဖျါ ၁၉သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဟ်ဖျါဝဲ သဝီဖိလၢအဘၣ်ဒီး ဘၣ်ထံးဖဲ သးကဘီယုၤဟဲခးလီၤတၢ်လၢ န့ၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအခါ ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယုၤအိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲလၢ ပှၢလၢကျါ, ဒီးလဲၤကူစၢယါဘျါအသးတသ့ဘၣ်ဒီး တအိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ်မုၢ်မုၢ်နီၢ်နီၢ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်စ့ၢ် ကီးဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤတူၢ်လီၤကံၤ မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ယုၤဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ကယံၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. (တၢ် ဂီၤ- KHRG)

KHRG ပျီပူၤပှၢမၤနီၣ်မၤယါတၢ်ကစီၣ်တဂၤ ဟ်ဖျါဝဲလၢ, ဖဲလါမးရှး ၃၁သီ ၂၀၂၁န့ၣ်န့ၣ်, ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤပှၢယုၤမ့ၢ်မးဖျိး (IDP) အိၣ်ဝဲ ၇,၀၀၀ ဂၤ ဖဲလုၢ်သီကီၢ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, ကသံၣ်ကသီဒီး တၢ်ခိၣ်ဒုးလၢ အဖဲဖိ အိၣ်ကဒုအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. IDP သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ယုၤထီၣ်ဝဲလၢ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤပှၢတဝါ ကဆိၣ်သနံးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဒ်သိး ကပတုၢ်ကွံၣ် တၢ်ခးလီၤတၢ်လၢသးကဘီယုၤန့ၣ်လီၤ. ထီဘိန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်သးပျါဝဲလၢ ပယီၤသးကဟဲထီၣ်ဒုးအ ဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးလံာ်တၢ်ကစီၣ်အံၤအဆၢကတီၢ်, သဝီဖိလၢအဘၣ်ယုၤမ့ၢ်မးဖျိးတဖၣ် ဘၣ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးဝဲလၢတၢ် ပျီတၢ်ဖုးအပူၤ မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ ပယီၤသးကဟဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးဆူသဝီပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲယဲးကရူၢ်ဟီၣ်ကဝီၤန့ၣ်,

သဝီဖိလၢအကယၤယၢ်ယၢ်ဘၣ်ယုၢ်ထီၣ်ကွံာ်လၢအဟံၣ်အယီၤမ့ၢ်လၢကဘီယုၤဟဲးလီၤတၢ်လၢဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤအယီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တနီၤယုၢ်အိၣ်ခူသ့ၣ်ဝဲဖဲ ပှၢ်လၢကျါ ဒီးတနီၤလဲၤယုၢ်ခိဝဲဆူ ကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်တကယၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤ တၢ်ဒိၣ်နီၤအီၤဖဲ လၢအဖြၢၣ် ၉သီ, ၂၀၂၁နံၣ်, ဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, ပုက့ကရူၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟံၣ်ဖျါဝဲသဝီဖိလၢပုက့ကရူၢ်တဖၣ် လၢယုၢ်မ့ၢ်ဟးဖျိးဒီး အိၣ်ခူသ့ၣ်ဖဲပှၢ်လၢကျါန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- KHRG)

ခ. ဇွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်

ဖဲလၢမးရှး ၂၉သီ, ၂၀၂၁နံၣ်, မုၢ်ယုၢ်လီၤ ဝနၣ်ရံၣ်န့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယုၤကွဲးခံဘၣ် ကွံာ်လီၤဝဲမ့ၣ်ပီၢ်ယံၢ်ဖျါၣ်ဖဲ KECD နီၣ်ဂံၢ်(၃) ဒိၣ်ကူၢ်ထၣ်တီၤထီၣ်ကွီၣ်, လၢဂံၢ်ထူၣ်ဖိသဝီ, မဲာ်သ့ၣ်ကရူၢ်, ဇွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကွံာ်လီၤ မ့ၣ်ပီၢ်တဘျီအံၤန့ၣ် ဖိသၣ်ဘၣ်ဒိဝဲယံၢ်ဂၤဒီး လၢအကျါခံဂၤန့ၣ် ဘၣ်ဒိဝဲနးမးန့ၣ်လီၤ. မ့ၣ်ကွီၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တခီ ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလၢာ်စိဖုကလုၤန့ၣ်လီၤ.⁷

⁷ Free Burma Rangers, “[CHILDREN KILLED AND WOUNDED BY DAILY AIRSTRIKES FROM BURMA MILITARY. 12,000 PEOPLE NOW DISPLACED IN KAREN STATE](#)”, လၢမးရှး ၂၀၂၁နံၣ်.

လၢၢ်ကဝီၤတၢ်ကစီၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ၊ လါမးၤရှး ၃၀သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယူၤဟဲကွံၣ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်ခံဖျါၣ်ဖဲ
မဲၣ်ကျိၣ်ဒီး ဃီဖိခံသဝီတဖၣ်, မဲၣ်ဝုၤကရၢၢ်, န့ၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၢ်န့ၣ်လီၤ.^၈ မ့ၣ်ပိၢ်တဖၣ်အံၤပိၢ်ဖးဒီးမၤဟးဂီၤဝဲ
ဟံၣ်ယုၤဖျါၣ်, ဘုဖိခံဖျါၣ်လၢအအိၣ်ဒီးဘု ၁၇၅ နှ်, သိလုၣ်ယီၢ်တခိၣ်, ကဟံၣ်ထူစံၣ်တဖျါၣ်ဖဲ မဲၣ်ကျိၣ်သဝီန့ၣ်လီၤ. တၢ်
အံၤမၤသံစ့ၢ်ကိးသဝီဖိခံဂၤ (စီၤလိဘိ, ၆၃နံၣ်ဒီး သုဝု, ၅၅နံၣ်), မၤဘၣ်ဒိသဝီဖိအဂၤ လွံၢ်ဂၤ (နီၢ်န---, ၅၀နံၣ်, နီၢ်
ပ---, ၆၂နံၣ်, စီၤဖ---, ၁၇နံၣ်, စီၤဘ---, ၃၀နံၣ်) ဒီးမၤဟးဂီၤဝဲဟံၣ်သၢဖျါၣ်ဖဲ ဃီဖိခံသဝီန့ၣ်လီၤ. Free Burma
Rangers ဟံၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ မဲၣ်ကျိၣ်သဝီဖိလၢအမံၤမ့ၢ် စီၤဖါလိဖိ, ၇၆ နံၣ်တဂၤသံဝဲဝဲ ကဘီယူၤဟဲခးလီၤ
တၢ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ.^၉

KHRG ပျီပူၤပုၤမၤနီၣ်မၤပၢ်တၢ်ကစီၣ်တဂၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ, ဖဲလၢအုၣ်ဖျါထီၣ်သိသိန့ၣ်, သဝီဖိလၢန့ၣ်လိကီၢ်ဆၣ်အပူၤ
၅,၀၀၀ ယၢ်ယၢ် ဘၣ်ယုၤမ့ၢ်ဖျါးဖျါးကွံၣ်ခိဖျါလၢ ကဘီယူၤဟဲခးလီၤတၢ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ဂ. ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၢ်

ကဘီယူၤဟဲခးလီၤတၢ်

KHRG ပျီပူၤပုၤမၤနီၣ်မၤပၢ်တၢ်ကစီၣ်တဂၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ လါမးၤရှး ၂၈သီန့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယူၤခံဘုၣ် ဟဲခးလီၤ
တၢ်ဖဲ ပါဟဲးကရၢၢ်, တၢ်အံၤမၤသံဝဲသဝီဖိတဂၤဒီး မၤဘၣ်ဒိသဝီဖိ သၢဂၤန့ၣ်လီၤ. ကဘီယူၤကွံၣ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်အံၤ မၤဘၣ်ဒိ
ဝဲ KECD သံကီၢ်ထၣ်ကွံၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကသံၣ်ဒီးတဖျါၣ် ဖဲသံကီၢ်ထၣ်တၢ်လီၢ်, ပိကါဒၢသဝီ, ဒီးလၢလုၤသၢ
ခိၣ်သဝီစ့ၢ်ကိး ဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဒိဝဲတနီၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတနံၤယီၤန့ၣ် မုၢ်ယုၤလီၤ ၃:၃၀ နှ်ရံၣ်ယၢ်ယၢ်န့ၣ်, ပယီၤသုးကဘီယူၤခံဘုၣ်ဟဲခးလီၤတၢ် ဖဲယိၣ်ကွံၣ်သဝီ, ပါဟဲး
ကရၢၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်လၢသဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ် ယုၤထီၣ်ကွံၣ်လၢတၢ်လီၢ်သဒၢ လၢမုၢ်ထူၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လံအ
ယိ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်.

တၢ်ယုၤမ့ၢ်ဖျါးဖျါး

အံၤတုၢ်ထၣ် IDP ဒဲကဝီၤန့ၣ် အိၣ်စီၤစ့ၢ်ဝဲ ၂၁.၅ ကံလိမံးထၣ် ဒီးယိၣ်ကွံၣ်သဝီ, ပါဟဲးကရၢၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ် လၢက
ဘီယူၤဟဲခးလီၤတၢ် ဖဲလါမးၤရှး ၂၈သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအအိၣ်ဖဲ အံၤတုၢ်ထၣ်တဖၣ် နၢ်ဟူဆိဝဲတၢ်ကစီၣ် လၢပ
ယီၤသုးကဘီယူၤကဟဲခးလီၤတၢ်ဖဲ ဒဲကဝီၤအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.^{၁၀} လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, တနံၤယီၤန့ၣ် ပုၤ ၃,၀၀၀ ဘျီၣ်လၢ အ
အိၣ်ကဒုဖဲ အံၤတုၢ်ထၣ်ဒီးသဝီလၢအဘူးဖဲန့ၣ်တဖၣ်, ပၣ်ယုၤဒီးပိၢ်မုၣ်, ဖိခံဖိသၣ်, ပုၤသးပုၢ်ဒီး ပုၤကွၢ်ဂီၤဖၢၤတဖၣ်ခဲ

^၈ ဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အံၤလၢ [Facebook page of the KNU Department of Organising and Information](#) (ဖဲလါမုၤ ၁၂သီ, ၂၀၂၁နံၣ်).

^၉ ဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အံၤလၢ [Facebook page of the KNU Department of Organising and Information](#) (ဖဲလါမုၤ ၁၂သီ, ၂၀၂၁နံၣ်).

^{၁၀} "စံကောၣ်စီတပ်မု KNU တပ်မဟာ (၅) နယၢ်မြေတွင်း လေယာၣ်ဖြင့် ထပ်မံစစ်ခတ်", ကညီၣ်တၢ်ကစီၣ်သန့, လါမးၤရှး ၂၀၂၁နံၣ်.

လၢၣ် ယၢ်ထီၣ်ကွံာ်ဝဲဒီး ဒီကဲာ်ဝဲယိၣ်လိာ်ကျိ (လၢအမၤကီၢ်ပယီၤဒီး ကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်အဆၢ) ဒီဖျိချံၣ်န့ၣ်လီၤ.¹¹ ပှၤယၢ်မ့ၢ်ဟး ဖျိးတနီၤစိာ်ယုာ်ဒီးအတၢ်ပိးတၢ်လီၤချးဝဲ ဘၣ်ဆၣ် တနီၤစိာ်တၢ်တချးနီၣ်တမံၤဘၣ်.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤလၢကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်အပူၤဝံၤ စ့ၤန့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်, ကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်သးတဖၣ်မၤန့ၣ်ဆူၣ်အဝဲသ့ၣ် လၢက က့ၤကဒါဆူၣ်ကီၢ်ပယီၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤသးပှၤတနီၤ တက့ၤကဒါက့ၤတဘျီယီၤဘၣ်ဒီး အိၣ်ကဒုဝဲဖဲကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်အပူၤ ခံသီသၢ သီ, ဝံၤဒီး တၢ်ဟဲက့ၤဆုၤက့ၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. IDP လၢအလဲၤယုာ်ဆူၣ်ကီၢ်ကွီၣ်တဲာ် ဒီးဘၣ်တၢ်မၤဆူၣ်လၢ ကက့ၤက ဒါဆူၣ်အံၤတုၤထၣ်အကျိတဂၤတဲာ်လၢ ကွီၣ်တဲာ်သးတဲာ်အဝဲသ့ၣ်လၢ အယုၤကညးလံပယီၤသးတဖၣ်လၢအသုတလဲၤခးလီၤ တၢ်ဒီးကဘီယုၤလၢ အံၤတုၤထၣ်ဒဲကဝီၤပူၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ကွီၣ်တဲာ်န့ၣ် တမ့ၢ်ပၣ်တံာ်တဖုလၢ ၁၉၅၁ တၢ်အၢၣ်လီၤ အီၤလီၤဘၣ်ဃးပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိ (1951 Convention Relating to the Status of Refugees) အပူၤဘၣ်ဆၣ်, တၢ်ဟူး တၢ်ဂၤ အဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဆုၤကဒါပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဖိ (refoulement) န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ, အဝဲသ့ၣ်တမၤ လၢပုၤဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘၣ်လုာ်လၢသဲစး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ထံကီၢ်တဘျီကဘၣ်လုၤထွဲဝဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဃ. ချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်

ဖဲလၢမးရှး ၃၀သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ်, ပယီၤသးကဘီယုၤခံဘၣ်ကွံာ်လီၤဝဲမ့ၢ်ပိာ်ဖဲ မိအီၤတၢ်ခူၣ်ထူၣ်အလီၢ် လၢအအိၣ်ဖဲ မဲာ် သးခံတၢ်လီၢ်, ဘူးဒီးထံဖးဒိၣ်သဝီ, မဲာ်ယဲာ်ခံကရၢၢ်, ဆီထံးကီၢ်ဆၣ်, ချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကစီၣ် တခါ ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပှၤသံအိၣ်ဝဲ ခွံၤ (ပှၤခူၣ်ထူဖိ ဃိးဂၤဒီး KNLA ကွၤလုၤလီၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤ) ဒီးပှၤဘၣ်ဒိ အိၣ်ဝဲခံၤ (ပှၤခူၣ်ထူဖိတဂၤဒီး KNU သ့ၣ်ပှၤအပူၤတဂၤန့ၣ်လီၤ). တကးဒီးဘၣ် တၢ်ပိာ်ဖးအံၤ မၤဘၣ်ဒိဟးဂီၢ်စ့ၢ်ကိး ဘဲးခိ ခံခိၣ်ဒီးသိလုၣ်ဖးဒိၣ် သၢခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအဘၣ်ဒိတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဆုၤလီၤအီၤဆူၣ် ဝှၢ်ထူၣ်တၢ်ဆါဟံာ် လၢကကူၤစါ သးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤဖိတဖၣ်ဟ်ဖျါဝဲလၢ, ကဘီယုၤကွဲးလၢအဟဲကွံာ်လီၤမ့ၢ်ပိာ်န့ၣ် ဟဲကျဲလၢဝှၢ်တီအူတကပၤ (ဖဲပယီၤကလံၤသးအိၣ်ဆီလီၤသးအလီၢ်) န့ၣ်လီၤ.

ပှၤလီၢ်ကဝီၤဖိလၢ ဆီထံးကီၢ်ဆၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟူဝဲ ပယီၤသးခးလီၤတၢ်ဒီး စုကဝဲတၢ်ဒုးတဖၣ်အဂ့ၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤ ကညီၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါဖိတဂၤ တဲာ် KHRG လၢ, ကဘီယုၤဟဲခးလီၤတၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ပယီၤသးတဖၣ်ထူးလီၤက့ၤအ သး ဒီးက့ၤဟ်ဖျိၣ်က့ၤအသးဆူ အသးအိၣ်ဆီလီၤသးအလီၢ်ဖဲဝှၢ်ထူၣ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢ ပယီၤ သးကဟဲခးလီၤတၢ်ဒီးကဘီယုၤလၢလီၢ်ကဝီၤအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တီၢ်ဃု- ပယီၤသးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်ဖဲ မ့ၢ်တြီၢ်ဒီးချၢၣ်လွံာ်ထူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်, လၢမးရှး ၂၀၂၁နံၣ်

မ့ၢ်နံၤမ့ၢ်သီ (တၢ်ဆၢကတီၢ်)	တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ	ကီၢ်ရၢၣ်	တၢ်သံတၢ်ပှၤ	တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး
လၢမးရှး ၂၇သီ မ့ၢ်နၢၤခိ တုၤ ၂၈သီ, ၂၀၂၁နံၣ် (ဟါခိ ၇:၄၅-	ဒုးဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, ပုက့ၤကရၢၢ်, လုၢ်သီကီၢ်ဆၣ်	မ့ၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်	၃ ဂၤ	၈ ဂၤ

¹¹ "စၢ်ကောၣ်စိတံၢ်မှ KNU တၢ်ပမာ (၅) နယံၤမြေတွင်း လေယာၣ်ဖြင့် ထပ်မံပစ်ခတ်", ကညီၣ်တၢ်ကစီၣ်သန့, လၢမးရှး ၂၀၂၁နံၣ်.

ဖးဖီမုၢ် ဝၣ်ၣ်ၣ် န့ၣ်ရံၣ်)				
လါမးရှး ၂၈သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (မုၢ်နၢၤခီ ၁၁း၄၅ န့ၣ်ရံၣ်)	ဒုၣ်ဘူးနီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ၊ ပုက့ကရူၢ်၊ လူၢ်သီကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၀ ဂၤ	၃ ဂၤ
လါမးရှး ၂၈သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (ဟါခီ ၃း၀၀ န့ၣ်ရံၣ်)	ယိၣ်က့ၣ်သဝီ၊ ပါလဲးကရူၢ်၊ ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၀ ဂၤ	၀ ဂၤ
လါမးရှး ၂၈သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (တသ့ၣ်ညါ တၢ်ဆၢ ကတီၢ်)	သံကီၢ်ထၣ်တၢ်လီၢ်၊ ပီကါဒၤသဝီ၊ ပါလဲးကရူၢ်၊ ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၁ ဂၤ	၃ ဂၤ
လါမးရှး ၂၉သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (ဖးဖီမုၢ် ၁ န့ၣ်ရံၣ်)	ထီထံပၤခိၣ်သဝီ၊ ပုက့ကရူၢ်၊ လူၢ်သီကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၀ ဂၤ	၀ ဂၤ
လါမးရှး ၂၉သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (မုၢ်ယုၢ်လီၤ ၁ န့ၣ် ရံၣ်)	လၢၢ်ထူၣ်ဖိသဝီ၊ မဲၣ်သုၣ်ကရူၢ်၊ န့ၣ်လိကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၀ ဂၤ	၅ ဂၤ
လါမးရှး ၃၀သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (တသ့ၣ်ညါတၢ်ဆၢ ကတီၢ်)	မဲၣ်ကျိၤဒီး ဃီဖိခံသဝီ၊ မဲၣ်ဝုၤ ကရူၢ်၊ န့ၣ်လိကီၢ်ဆၣ်	မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၃ ဂၤ	၄ ဂၤ
လါမးရှး ၃၀သီ၊ ၂၀၂၁ နံၣ် (တသ့ၣ် ညါတၢ်ဆၢကတီၢ်)	မဲၣ်သဲးခံတၢ်လီၢ်၊ ဘူးဒီးထံဖး ဒိၣ်သဝီ၊ မဲၣ်ယဲၣ်ခံကရူၢ်၊ ဆီ ထံးကီၢ်ဆၣ်	ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၢၣ်	၉ ဂၤ	၂ ဂၤ

တၢ်ကွဲးကျၢၢ်တံၢ်

ဖဲလါဖျၢၣ်တြုၤအါရံၤ ၁သီ၊ သုးပံးန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အါထီၣ်လၢ KNLA ဒီးပယီၤသုးအ
ဘၢၣ်စၢၤအယီၤ၊ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ NCA အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တမ့ၢ်အအိၣ်ဂၢၢ်ကျၢၤလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်

အိၣ်သးအံၤအဖီခိၣ်, တၢ်ခးလီၤတၢ်ခိဖျိသုးကဘီယုၤအံၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အတၢ်အိၣ်သးလီၤဘၣ်ယိၣ်ခိၣ် ထီၣ်အါထီၣ် လၢသုးခံဖုအဘၢၣ်စၢၤ, မ့ၢ်လၢ စးထီၣ်လၢ ၁၉၉၅န့ၣ်လံၤလံၤ ကီၢ်ပယီၤသုးအံၤ တသုဝဲ သုးကဘီယုၤလၢ ကထီၣ်ဒုး ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်အဂီၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. **ထံကီၢ်တၢ်ပတၢ်ပြးကိၣ်ကးကရၢ (SAC)**¹² အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ဘိးဘၣ်ရၢလီၤ ဝဲလၢ ကပတုၣ်တၢ်ခး စးထီၣ်ဖဲ လါအုၣ်ဖြၢၣ် ၁သီတုၤ ၃၀သီ, ဒီးလၢခံမၤအါထီၣ်ဝဲတုၤလၢ လါမ့ၢ် ဘၣ်ဆၣ်, တၢ်ဒုးတၢ် ယၤဒီး သုးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်တဖၣ် ကဲထီၣ်ဒဲးဝဲကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်, ဒီးတၢ်အံၤဒုးယုၢ်မ့ၢ်ပးဖျိးဝဲသဝီဖိလၢကထီတဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ထီၣ်ဒုး ကမုၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိဒီးလီၤကဝီၤကညီၣ်တၢ်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သုးသနုတဖၣ်မ့ၢ်တုၢ်လံ ကီၢ်ပယီၤသုးအတၢ်ကုၣ်တရံးပူ ထီၣ်ထီၣ်ဒါတၢ်, ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကဲထီၣ်သးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဟံၣ်ဖျါဖဲယဲၤဝဲလၢ တၢ်အံၤတဆိတလဲဒဲးဝဲဘၣ်. တၢ်ကွံၣ် လီၤမ့ၢ်ပိၢ်လၢ ကိၣ်သၢဖျါအပူၤ, ဟံၣ်ယီၤတၢ်အိၣ်ဆိးလီၤ ဒီးတၢ်ခူၣ်ထူလီၤသ့ၣ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖျါဝဲလၢ ကီၢ်ပယီၤသုးအံၤ ပညိၣ်မၤပးဂီၤဝဲ ကမုၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်လီၤလီၤ မ့ၢ်တမ့ၢ်တခီ အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်ဝဲ တၢ်လၢပညိၣ်ခးပးဂီၤဝဲ အံၤတမ့ၢ်သုးတၢ်ခးပနီၣ်အလီၢ်ဘၣ်, လၢခံကတၢ် တၢ်အံၤအခီပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ သုးကဘီယုၤခးလီၤတၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ခးတပျီၤနါ စိၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခံမံၤလၢအံၤအဖီခိၣ်, တၢ်ဒုးထီၣ်ဒါလၢကျဲၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤပယုၤ **ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘုၣ်ပုၤတၢ်မၤစၢၤ ဂ့ၢ်ဝိၣ်သးစး** (International Humanitarian Law) န့ၣ်လီၤ.

အခဲအံၤ သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်တၢ်ပဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် အိၣ်ပဲၤဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ကီၢ်ဂီၤလၢ တၢ်ဒုးကကဲထီၣ် ဘၣ်ဖုးလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ကီၢ်ရၢၣ်ကိးဘုၣ်ဒဲးအပူၤ, ဒီး KHRG ပုၤမၤနီၣ်မၤပၤတၢ်ကစီၣ်တဖၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ ပ ယီၤသုးတဖၣ် ဆုၢ်အါထီၣ်အသုးမ့ၢ်ဒီးစုကဝဲၤပိးလီၤတဖၣ် လၢဟီၣ်ကဝီၤတနီၤအပူၤ-အယီၤတၢ်တယၢ်ဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်က တီၤဆိအသးလၢခါဆူညါတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပၣ်တံၣ်ခံဖုလၢၣ် မ့ၢ်တလူၤပိၢ်မၤထွဲ NCA လၢလၢပုၤပုၤဘၣ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်သးကဲထီၣ်က့ၤဆူ စုကဝဲၤတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အိၣ်ထီၣ်သကုၤဆးဒးလၢ ပယီၤသုးဒီး KNLA အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤသတုၢ်ကလၢ် လၢပုၤဂ့ၢ်ဝိၣ်တၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ် ဒီးဒုးလီၤဘၣ်လီၤကဝီၤကမုၢ်တ ဖၣ်လၢ တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် ဘၣ်ယးတၢ်မၤပယုၤပုၤဂ့ၢ်ဝိၣ်ခွဲးယၢ်အပူၤခိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

¹² ထံကီၢ်တၢ်ပတၢ်ပြးကိၣ်ကးကရၢ (SAC) န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲပုၤပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၣ်ထံကီၢ်တဖုလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ လါဖျါတြုၤအါရံၤ ၁သီ, ၂၀၂၁န့ၣ် ဖဲသုးပံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွံၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ. ကိၣ်စံၣ်တဖုအံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ သုးခိၣ်ကျၢ်စိရိၣ် မ့ၢ်အီၤလဲၤ ဖဲလါဖျါတြုၤအါရံၤ ၂သီ, ၂၀၂၁န့ၣ်, ဒီးအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢတၢ်ယုထၢထီၣ်အီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သုးမ့ၢ်ခိၣ်အခိၣ်အနၢ် (၈)ဂၤဒီး ကမုၢ် (၈)ဂၤန့ၣ်လီၤ. အပုၤပၤလီၤဆူၣ်နီၤ ပံးန့ၢ်ဝဲလီၤလၢဒ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အခိၣ်တဂၤအသိး, ဒီးတီခိၣ်ရီၤမဲဝဲ ကီၢ်ပယီၤသုးမ့ၢ်ခိၣ် လၢအမ့ၢ်ပဒိၣ်အဒုတဖုန့ၣ်လီၤ. သုးပံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမိၤဝံၤအလီၢ်ခံ မ့ၢ်အီၤလဲၤပံးန့ၢ်ဝဲလီၤလၢဒ်အမ့ၢ် SAC အပုၤပၤလီၤဆူၣ်နီၤ တဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၣ်

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘျုတဖု လၢအၢၣ်လီၤမၤတၢ်လၢကမၤဂ့ၢ်ဝီၣ်ခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤန့ၣ်သဝီဖိတဖုၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤယၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖုၣ်အံၤ နိသိးကဟ် ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤ ကမ့ၢ်တဖုၣ် အကလုာ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီၣ် ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ပၢ်သးသ့ၣ်တဖုၣ် န့ၣ်လီၤ. နယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖုၣ်ဖဲ www.khrg.org အပူၤသ့ၣ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

